

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Cu ce ne-am ales din tratativele de împăcare?

(Părerile unui distins fruntaș al vieții noastre publice).

(*) *Tratativele de împăcare, după cum se vede, s'au terminat. Cuvine-se deci, să ne dăm seamă, că cu ce ne-am ales în urma lor? Care sunt roadele și adevăratele rezultate ale acestor tratative?*

Răspunsul la aceste întrebări nu poate fi altul, decât acela, că ne-am ales cu un eșec, cu o totală desamăgire.

Din norocire însă nime nu lega mari speranțe de aceste tratative, și astfel nereușita lor am putea-o suporta cu deplină liniște sufletească, dacă ea nu ar veni în tovarășia altor momente și a altor aparițiuni, mult mai dănuoase și mult mai îngrijitoare pentru noi.

Și aceste apariții îngrijitoare sunt: spargerea solidarității și totala destrăbălare ce s'a ivit în partidul național român. Vedem cum tineretul se revoaltă în contra bătrânilor, pretinzând să li se încredințeze lor frânele conducerii, pe cari bătrânii s'ar fi arătat nedestoinici de a le purta. Vedem lupta între organele noastre de publicitate, menite de a susține împreună și în deplin acord cauza națională.

Oare nu sunt acestea apariții de tot îngrijitoare și triste? Și oare nu stau ele în oare care nex causal și cu tratativele de împăcare și cu nereușita lor?

După părerea noastră *da!* Pentru că știut este, cum conducătorii nostri rivalizau între ei pentru sine meritul presumpțivelor favoruri, ce eventual ar fi rezultat din împăciuire. Pentru că mai departe, mulți dintre fruntașii noștri politici și literați au depășit granița de precauțiune politică și au intrat în angajamente prea confidentiale cu guvernul, atrăgând și unele foi de publicitate cu dâșii. Pentru că în fine tineretul nu se mai poate entuziasma pentru o politică, care în curs de zeci de ani nu a produs nici un rezultat, ci ne-a aruncat numai dintr'un dezastru într'altul.

Nu tragem la îndoială, că împrejurările de zeci de ani tot nefavorabile au fost pentru noi. Dar politica tocmai într'aceea consistă, ca să știi să tragi folos din împrejurări, ori cât de nefavorabile ar fi ele. Politica e tocmai măiestria sau arta de a ști să tragi folos din împrejurările date. Și în cursul timpului au fost și astfel de împrejurări, între cari cu ușurință se putea câștiga ceva și pentru noi!

Să ne aducem numai aminte de constelațiunile politice, între cari guvernul coaliției, și mai pe urmă actualul ministru-prezident, contele Khuen, a venit la putere!

Puterea de rezistență și împotrivire a Ungurilor era deja de mult istovită, și se vorbea chiar de introducerea guvernamentului absolut; dar coaliției maghiare cu fel de fel

de apucături și promisiuni i-a succedea să mai câștige odată conducerea destinelor țării, însă pe lângă expresia condiție, ca să introducă sufragiul universal și să cheme masele poporului la ocârmuire, să le dea acestora puțința de a se manifesta și de a conlucra în chestiile de interes pentru țara întregă și astfel și pentru ele.

Prin aceea, că tronul a pretins introducerea sufragiului universal și prin acesta introducerea poporului în cadrele instituțiunii, a dat eclatante dovezi tronul, că e sătul de oligarhia și de dominarea clasei maghiare privilegiate, și că dorește ca poporul însuși, fără considerare la naționalitate, să ia frânele conducerii în mână, și să dispue însuși de soarta sa.

Coalițiunea, dupăcum se știe, ordinul primit nu l-a îndeplinit. Și de aceea a trebuit să facă loc actualului ministru-prezident Khuen-Héderváry, căruia încă i s'au încredințat destinele țării între aceleași condițiuni, ca și coaliției, și pe lângă expresia condiție, ca să introducă sufragiul universal.

Contele Khuen din capul locului n'a fost ministru-prezident parlamentar, pentru că el n'a fost luat din majoritatea parlamentului, ba putem, zice că n'a avut nici partid în parlament. Deci chemarea lui era, ca însuși să-și formeze partid în parlament și în țară. În poziția aceasta destul de precară contele Khuen era deci avizat la tot ce-i putea fi de folos și de ajutor, spre a-și putea înjgheba un partid. Era deci avizat și la naționalități și mai ales la Români. A și tractat el cu deputații români, dar la înțelegere cu ei n'a ajuns.

Pentru ce? Asta în mod apodictic nu se poate spune, pentru că nu se știe până azi, fiindcă comitetul național, — cât știm noi cel puțin, — până azi n'a adus la cunoștință publică pricinile din cari, între el și ministrul-prezident Khuen, nu s'a putut ajunge la înțelegere.

Fapt e, că înțelegere nu s'a făcut. Iar urmarea acestei împrejurări a fost, că Românii au eșit din alegeri decimați, și că candidații lor au picat chiar și acolo, unde marea majoritate a alegătorilor o formau Românii.

Asta a fost urmarea. Dar oare cauza care va fi fost? Cauze au fost negreșit mai multe. Intre ele negreșit și aceea, nu că doar — după cum se zice — organizația ar fi lipsit, ci că a lipsit *entuziasmul* acela, care singur poate garanta reușita între toate împrejurările. Iar entuziasmul acesta a lipsit, pentru că n'au fost totdeauna și pretutindenea puși ca candidați bărbați, pentru cari alegătorii și conducătorii lor să poată să se entuziasmeze.

Eșecul dela alegeri e însă a se atribui în mare parte și influinței, ba terorismului guvernului. Și asta ne dă ansă să ne punem întrebarea, că oare ce interes a putut avea guvernul să ne strivească astfel la alegeri?

Interesul guvernului, — după noi — a fost mai întâi acela, ca să ne demustre ad oculos, că soarta noastră zace în mâinile lui. Mai departe să dovedească cercurilor hotărâtoare dela Viena, — despre cari se zicea, că ar fi intervenit pentru noi, — cât de puțin cumpănim noi în viața de stat a Ungariei!

Dar cauza principală, că astfel am fost striviți la alegeri, totuși după noi, a fost alta. Și anume a fost aceea, că contele Tisza a pus toate supărările la o parte, și s'a atașat lui Khuen din tot sufletul, pentru ca să zădărnicească introducerea votului aniversal și democratizarea vieții parlamentare, și să susțină și pe mai departe oligarhia și aristocrația maghiară la putere.

Și planul acesta al contelui Tisza s'uccede, cum se vede, de minune. Indată după deschiderea dietei contele Tisza, pentru ca să abată atențiunea opoziției dela atrocitățile comise la alegeri, — atrocități în urma cărora partidele opoziționale maghiare încă suferiseră mult și de aceea erau foarte înverșunate față de guvern, — a tras ca de păr în desbatere chestia naționalităților, împotriva cărora toate partidele maghiare una sunt, și astfel dându-le partidului opozițional de rumegat, acestea și-au uitat de suferințele proprii în decursul alegerilor, au aruncat vâul uitării peste ele și așa s'a trecut ușor peste alegeri.

Impintenat, cum se pare, de sus, contele Khuen Héderváry totuși a pus la cale o afirmativă împăcare cu naționalitățile și în deosebi cu noi Românii. Mâna dreaptă a contelui Khuen însă, cum se vede din rezultatele eșite la iveală, tot contele Tisza a fost, cunoscutul binevoitor al nostru al Românilor.

Mai mulți dintre bărbații până aci aprigi anteluptători ai cauzei noastre naționale se lasă ademniți de glasul sirenelor guvernamentale. Părintele Vasile Mangra intră fără nici o rezervă în tabera guvernului, iar domnii Eugen Brote și Slavici, mai precuți, își dau pe calea presei toată silința, să ne atragă în mrejele guvernului. Dar glasul lor răsună în pustie. Românii de atâtea ori păcăliți nu se mai lasă trași pe sfoară, cu una cu două, și acum urmează intermedierea samsarului cinstit, a dlui *Dr. Ioan Mihu*, care se bucură de încrederea tuturor oamenilor de bine.

Cum s'au terminat pertractările domnului Dr. Mihu cu guvernul, o știm cu toții. Ni-a spus-o dânsul însuși. Dacă totuși se află oameni, ba și organe de publicitate, cari nu se mulțumesc cu cele destăinuite de dl Dr. Mihu, ci ar voi să-l supună pe numitul domn unui formal interogatoriu, în scop ca să stoarcă din gura lui mai mult decât a aflat el de cuviință să ne împărtășască și cât pe lângă confidența pertractărilor să ne spună i-a fost permis, dacă se află organe de publicitate și indivizi, cari nu se mulțumesc cu atât, apoi noi asta ne putem s'o înțelegem. Pentru că dl Dr.

Mihu ni-a spus destul de deslușit, că el este convins despre sinceritatea guvernului în procedura de împăcare, dar a intrerupt pertractările ulterioare din pricină, că a întâmpinat unele greutăți, în parte provenitoare *chiar dela conducătorii noștri politici*.

Care vor fi aceste greutăți provenitoare dela înșiși conducătorii noștri? Dl Dr. Mihu nu ni-o spune. Dar nici nu-i nevoie să ni-o spună, de sine înțeles fiind, că greutățile nu pot fi decât: actualul nostru *program politic*, care cuprinde în sine două puncte, pe cari nici un guvern, ce stă pe baza dreptului public de azi, nu poate să le accepteze.

Atunci deci, când noi luptăm pe lângă realizarea programului nostru de azi, implicăm luptăm pe lângă schimbarea dreptului public. Cu astfel de luptători însă din parte maghiară nu se încheie nici odată înțelegere și pace!

Dacă voim să ajungem la o învoială cu guvernul, trebuie să eliminăm din programul nostru cele două puncte gravaminoase: *adeacă autonomia Transilvaniei și nerecunoașterea dualismului*. Din program — trebuie să le eliminăm, — din inimile noastre însă nu! Pentru că idealurile și le poate croi oricine, cum îi place. În lupta practică însă nu idealurile au să fie conducătoare, ci programele satorite în conformitate cu realitatea, cu împrejurările existente.

Partidele dela cârmă nu-și schimbă oare și ele programele după trebuință? Ba, după cum de atâtea ori am văzut, *da!*

O altă și mai mare greutate, pe care noi însă, pe lângă toată bunăvoința, nu putem să o delăturăm, — este netericita idee de stat maghiar.

Aci s'ar putea zice multe, foarte multe! Dar noi suntem convinși, că ori câte am zice, nu vor fi în stare să-i convingă pe compatrioții maghiari — până ce nu se vor convinge ei înșiși — asupra a ceea, că ideea de stat, deșă după cum o înțeleg ei, e utopie și o fantomă, după care înzadar vor alerga. E o poftă de neîndeplinit, care poate înăspri și învenina chiar raportul dintre noi și dâșii, dar care să ne nimicească nu va putea nici când.

Ungaria se prezintă în afară și în instituțiunile sale publice, ca un stat politicește maghiar. În lăuntru însă statul acesta e locuit de diferite naționalități, toate, chiar și după legile statului, — cu drept de existență și dezvoltare. A voi să nimicești aceste naționalități, însemnează a voi să ruinezi temelii statului. De aceea Maghiarii, mai curând sau mai târziu, vor trebui să dea iarăși dreapta cu naționalitățile și să trăească în pace și bună înțelegere cu ele.

De cumva n'a sosit încă acest timp, el va sosi negreșit. Trebuie să-l așteptăm deci în liniște și pace,

Din parlament. Indemnizarea a fost votată din partea dietei, iar mâine, Joi, se va începe discuția în cameră asupra proiectului de lege referitor la prelungirea privilegiului bănoii austro-ungare. În 23 Decembrie n. dieta ia vacanțe de Crăciun.

Crisă în Austria. Ministrul-pretident *Bienerth* din Austria s'a prezentat luni în fața *Maiestații Sale* și i-a înaintat demisiunea întregului cabinet austriac. *Maiestatea Sa* a primit demisiunea, dar a cerut, ca deocamdată ministrii să rămână toți la posturile lor.

Procedura civilă. Proiectul de lege despre procedura civilă, votat din partea dietei, a fost discutat Vineri în comisiunea justițiară a casei magnaților, din care face parte și *Preasfinția Sa Episcopul Dr. Hossu* al Lugojului și *Ilustritatea Sa dl. Dr. Iosif Gall*. Ambii au luat cuvântul, și dl. *Dr. Gall* s'a plâns, că în ținuturile locuite de naționalități nu prea cunosc judecătoria limba poporului. A cerut deci, ca în ținuturile românești să fie aplicată ca judecătoria numai de aceia, cari cunosc bine limba poporului. A mai cerut apoi, ca serbătorile bisericii noastre să fie respectate și partidele să nu fie citate la judecată în zile de sărbătoare. Tot în acest înțeles a vorbit și *P. S. Sa Episcopul Hossu*, iar ministrul de justiție a promis, că la numirile de judecătoria va avea, ca până acuma, în vedere faptul, că e într-o adevăr o necesitate, de a se înțelege judecătoria cu poporul. Va numi numai astfel de judecătoria, cari cunosc limba poporului. Firește, între marginile putinței. Ca privire la serbătorile bisericilor românești va lua dispoziții în instrucțiunea de aplicare a noii legi.

„Clericalismul și biserica română.”

Sub titlul acesta publică „*Tribuna*” din Arad un articol temeinic, scris, cum se spune, de un vechiu bărbat politic al nostru. Reproducăm și noi acest articol, și-l recomandăm deosebitei atențiuni a preoțimei noastre, atât pentru cuprinsul și însemnătatea pe care o are, cât și pentru a vedea și a constata preoții noștri, aceea ce am constatat noi, anume, că în articol se află indigetale aproape aceleași idei, aceleași îndrumări, pe care le-a dat preoțimei noastre arhidiecezane *Inalpreasfințitul Arhiepiscop și Metropolit al nostru Ioan*, prin pastoralele sale din 30 Noembrie 1902, din 20 Februarie 1907, și din 29 Ianie 1909, — îndrumările deci și sfaturile, din cari credem că a urmat și înființarea *fundului cultural* arhidiecezane și înființarea bancii „*Lumina*”, dela care fondul cultural primește an de an 47 % din venitele ce le are. Vor vedea preoții noștri din acest articol, că și alții gândesc la fel, ca *Excelența Sa*, când e vorba de asigurarea viitorului bisericii noastre, și vor înțelege, cum trebuie să lucreze pentru întărirea bisericii, de care e strâns legat și viitorul preoțimei. Eată articolul:

„In trecut soarta preotului român era legată de soarta poporului român; reciproc, unul era avizat la celălalt, și cu cât prospera și se întăria poporul în parohie, cu atât se îmbunătățea și starea materială a preotului. Această strânsă legătură între preot și între poporul credincios a susținut și apărât biserica noastră contra persecuțiilor din timpurile trecute.

Acum însă se vede, că împrejurările schimbă pe oameni. E un vechiu proverb că timpurile schimbă moravurile. Acum se poate observa, că de când s'a introdus congrua — salarizarea parțială a preoțimii din partea statului — o parte a preoțimei noastre începe a se interesa mai puțin de soarta și de prosperarea parohienilor săi — începe a căpăta poftă de a se organiza pe bază clericală.

Să nu uite însă preoțimea română — de ambele confesiuni — că simțul religios, până acum încă neatacat, al poporului român, a pus-o pe dansa, în situația congruistă de azi, deci să țină cont de acest simț și să nu-l vatăme. Să nu uite apoi, că clericalismul (organizarea preoțimei ca castă separată, cu prerogative în spirit de dominațiune) e la poporul român un fenomen străin, în absolut contrast cu trecutul bisericii noastre și cu vederile poporului român despre instituțiunea bisericească. Să nu treacă cu vederea, că clericalismul, dacă s'ar introduce în biserica noastră, ar deveni un factor distrugător și că tocmai ca la alte popoare — ar produce și la noi ură față de preoțime, ceea ce ar fi un adevărat dezastru pentru biserica noastră.

Poporul român — de ambele confesiuni — a privit până acum biserica ca o instituțiune ocrotitoare și mângâitoare și cu pietate moștenită din generație în generație, a și ținut la biserica sa. Atitudinea clericală îndolentă a preotului față de bi-

nele și prosperarea credincioșilor însă poate să aducă cu sine devalvarea vazei, și slăbirea puterii atrăgătoare a bisericii în popor poate produce o răceală, o înstrăinare față de biserică. Din antipatie față de preotul clerical și congruist poporul nu va mai cerceta biserica, și văzând cu timpul că preotul absolut nu se mai interesează de binele și prosperarea lui, poate urma neglijarea, totală părăsire a bisericii, ca a unei instituțiuni ce nu se interesează de binele și existența credincioșilor. Atunci e pierdută și congrua și preotul, cu clericalismul său cu tot, căci numai până atunci e lipsă de preot, până când în parohie trăiește un popor credincios, cu bunăstare materială și cu prosperitate economică, aceste fiind condițiunile, cari îl leagă de pământ și de tradițiunile trecutului. Când credincioșii sărăcesc, iau lumea în cap și se respiră, atunci înceată lipsa de preot. Trăim timpuri, când biserica numai așa va putea avea putere atrăgătoare, dacă va lucra în mod învederat pentru binele și prosperarea credincioșilor săi și aceste timpuri vor dura și în viitor.

Deci prelații români — de ambele confesiuni — precum și cei cu poziție mai înaltă în biserică, să vegheze ca clericalismul să nu intre în biserica noastră, și că biserica — pe lângă cultivarea simțului religios-moral — să promoveze și bunăstarea culturală și economică a credincioșilor, căci numai așa poate deveni un factor indispensabil în lupta de existență a credincioșilor săi, și numai așa își va asigura biserica existența sa proprie.

Eu așa cred, că preoțimea română n'are lipsă de organizare clericală, pentru că cunoștințele preoțești și le poate completa și validita în conferențe preoțești; cunoștințele culturale și literare și le poate completa și validita în societățile noastre literare-culturale, iar interesele materiale și economice și le poate promova în legătură cu promovarea intereselor economice ale credincioșilor săi, căroră are să fie drept exemplu și conducător.

Unde forma de guvernare a statului e constituțională, adecă bazată pe reprezentarea poporului, care susține statul acolo voia poporului se validează prin alegeri la municipiu (oraș și comitat), alegeri pentru dietă; și congrua are însușirea de a atrage la alegeri o parte mare a preoțimei în sfera de influență politică a guvernelor.

Dar pe lângă toată însușirea ei de a face din preotul congruist sprijinitor al politicii guvernelor, cred că congrua n'o să aibă o viață lungă. De o parte, fiindcă cu progresul cultural general o să ajungă și credincioșii bisericii preotului congruist la o treaptă mai înaltă de cultură, și o să facă politica și o să meargă la alegeri fiecare după capul său propriu, și nu după capul preotului congruist, iar preotul congruist o să rămână atunci izolat, părăsit și sprijinit de azi politiciile guvernelor își va pierde orice însemnătate; de altă parte, nu o să aibă o viață lungă congrua, pentru că nici statului nu-i e permis a pune dări și sarcini pe popor până la infinit, căci cu timpul dările devin nesuportabile și produc sărăcie, iar sărăcia produce emigrări și eventual turburări, și pentru că conducătorii statului de multe ori sânt silțiți a se acomoda împrejurărilor.

Intreb — cet-t-a preoțimea noastră expozel ministrului de finanțe *Lukács*, cu care a prezentat în Octomvrie proiectul de buget pe anul 1911? *Lukács* între alte legi a citat și legea despre congrua și cea despre ajutorarea școlilor confesionale, ca fiind legi scumpe, cari apasă ca o lavină asupra bugetului statului, și a spus că bugetul mai cu samă prin legile din timpul coaliției (vezi vorbirea primă a lui *Hieronymus*, în cercul său electoral) fiind tare înămoart, (cam cu 150 de milioane de coroane anual, mai mult decât înainte de coaliție) se anunță de pe acum timpul, când bugetul statului nu va mai putea suporta congrua și ajutorul școlilor confesionale.

Să nu uităm apoi că ideile reformatoare de comun vin dela popoarele din apusul Europei, la cari, — până aproape de granițele Ungariei, — a și încetat deja ajutorarea bisericii din partea statului, și deducând din timpurile trecute, trebuie să concludem, că ideile de separare a bisericii de câtră stat vor câștiga teren în scurt timp și în Ungaria.

Urmarea se poate vedea de pe-acum: încetarea ajutorării bisericii și a școlilor confesionale din partea statului, căci legile se abrogă foarte ușor. Congrua deci nu poate să aibă o viață mai lungă.

Acum se naște întrebarea, că ce avem noi de făcut, pentru cazul când susținerea bisericii și a instituțiilor ei culturale vor ajunge iarăși în exclusivă sarcină a credincioșilor bisericii? căci biserica a cărei viață e strâns legată de viața poporului nostru, trebuie susținută, instituțiunile ei culturale și școlile populare trebuie de asemenea, pentru că lipsa școlilor periclitează existența bisericii: Do-

tațiunile pe întreaga linie, începând de sus dela episcop, până jos la preoțime și învățătorime, trebuie totdeauna să corespundă împrejurărilor timpului.

Districtul bisericii calvine din partea dreaptă a Dunării, în sinodul său general din anul trecut, a avut prevederea să roge pe conducătorii bisericii, să grijească de crearea și adunarea de fonduri și fundațiuni pe sama bisericii, pentru că biserica cu instituțiunile ei culturale, numai din contribuțiile anuale ale credincioșilor nu se mai poate susține, și să nu se razime pe ajutorul de stat.

Iată Ungurii calvini ne indică și nouă calea, ce avem de făcut. Nici bisericile române — cu instituțiunile lor culturale și cu școalele lor confesionale, nu se pot susține numai din contribuțiile anuale ale credincioșilor, iar în ajutorul statului să nu ne punem speranțele, căci acesta nu poate dura mult. Fără amănare să începem deci și noi să adunăm fonduri și fundațiuni pe sama bisericii, pentru că numai averea proprie a bisericii (a dieceselor și a comunelor bisericești) e sigură și stabilă pentru totdeauna.

În mod automat aproape ne-am obișnuit să zicem, că suntem sărați. Aceasta nu e adevărat. Ar fi timpul suprem, ca să încetăm odată cu astfel de fraze.

Cu sărăcia lamentesază numai cerșitorul, care nu se rușnează a trăi din sfărâmurile aruncate de alții. Pentru un popor care poate și vrea să muncească și are minte sănătoasă, e o rușine sărăcia. Și dacă unele părțile bisericii sunt mai sărăce, organismul bisericii, ca reprezentantul și conducătorul întregului, trebuie să adune dela părțile mai tari ca să poată ajuta pe cele mai slabe.

Biserica romano-catolică a introdus celibatul și a făcut acest lucru în scopul ca preotul neavând familie, să și poată jertfi activitatea întreagă în folosul bisericii, și acest canon a avut și partea sa bună, căci preoțimea romano-catolică, îndrumată și instruită în această direcțiune, și-a impus datorința de a griji, nu numai de înmulțirea credincioșilor, ci și de întărirea în avere a bisericii sale.

De acest spirit condus, preotul romano-catolic, a știut, — atât în trecut cât și în prezent, cu binele și cu frumosul, să sfătuiască și să capaciteze pe credincioșii săi, mai cu seamă pe cei cu avere și fără familie, a nu și uita de biserică, a face fonduri și fundațiuni pe sama bisericii. Acestei modalități, de a achiziționa pe cale cinstită și permisă averi pentru biserică, are biserica romano-catolică în cea mai mare parte să și mulțimească colosală ei avere și situația ei de cea mai bogată biserică din lume, iar acestei bogății are să-i mulțimească vaza și puterea ce o are azi.

Biserica orientală n'a introdus neocăsătoria preotului, și bine a făcut. Chiar și susținerea văduviei preotului e nenaturală și păgubitoare și pentru biserică, și se derivă dintr'o explicare și aplicare greșită a canonului despre căsătoria preotului. Cu toate astea însă preoțimea română poate să învețe mult dela preoțimea romano-catolică, ce privește modalitățile de a agonisi averi pe sama bisericii.

Mii și mii de averi de ale credincioșilor bisericii noastre, precum și de ale multor preoți s'au prădat și mâncat, și preoțimea noastră — în lipsa de instrucțiune și îndrumare — n'a știut să se îngrijească ca și biserica să ajungă la ceva. Dacă numai o parte a acestor averi, pierdute și mâncate de oameni nedemni, s'ar fi dat bisericii, fie prin act de donațiune, fie prin act de fundațiune, fie prin testament, n'ar fi azi avizată la ajutor.

Să nu întârziem a pune în lucrare și a populariza această modalitate, de a aduna averi pe sama bisericii, căci numai averea proprie asigură existența și independența bisericii.”

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Despărțământul Făgăraș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” își va ține adunarea cercuală în 18 Decembrie st. n. la 2 ore p. m. în școala confesională din comuna Galați, la care se invită toți sprijinitorii culturii populare.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassarului.
4. Emiterea comisiunilor pentru censurarea raportului și pentru conscrierea membrilor.
5. Raportul comisiunilor.
6. Disertțiuni.
7. Alegerea directorului.
8. Alegerea comitetului.
9. Propuneri.
10. Închiderea adunării.

Făgăraș, la 9 Decembrie 1910.

I. Macaveiu
director.

Dr. I. Șenchea
secretar.

Dela conferențele învățătoarești.

Sedința a II-a.

8 Oct. orele 3 p. m.

(Urmare).

Prezenți cei din sedința trecută. Re-luându-se firul discuției întrerupte, — se pune în discuție „Darea de seamă despre cel mai bun op. pedagogic român ce-rit în ultimul an”. Disertanții: I. Hașu și D. Bedelean, fac apretiare asupra opului: „*Despre educație*”, de H. Spencer, mai voluminoasă ca însăși lucrarea originală. Recenzenții I. Panța și S. Morușca, reomandă colegilor să ia act de succesul lucrării.

L. Chirilă, scoate la iveală momentele mai importante pentru disciplină din opul analizat de autori, propunându-le mulțămitea protocolară. Se alătură la propunerile făcute N. Crețu, I. Popuța, T. Ni-coară etc.

Domnul comisar consistorial do-rește a se anunța punctul prezentării rec-ensiunilor, ca punct permanent în pro-gramul conferenței viitoare, spre a da im-puls mai intensiv învățătorimii a se ocupa cu literatura pedagogică. Conferența de-clară operatul deplin succes alăturându-se la propunerea de a se vota autorilor mul-țămitea protocolară. Spre a pune pe în-vățători în poziția de a avea deplină ori-entare asupra literaturii pedagogice, se încredințează membrii corpului învățăto-resc a anunța în sedința plenară, an de an, operele ce apar.

Comisiunea permanentă încredințată cu studiarea învățământului din tract, prin raportorul Iosif Panța își înaintează rap-ortul anual, cuprinzând date exacte și obiective asupra avantajelor, cari prom-ovează și a neajunsurilor, cari se opun propășirii normale a instrucției.

După ascultare, conferența îl prime-ște și laudă zelul autorului. Comisarul și din acest incident, conform ideii sulevate de autor, invită pe învățători a introduce între ei conferențe didactice după veci-nătăți și grupe, în cari pe lângă obiectele pedagogice s'ar putea tracta și chestiuni privitoare la activitatea extrașcolară a în-vățătorilor. Fiind raportul comisiunii de-plin real și obiectiv, conferența îl aprobă și-l aceluie la protocol, iar propunerea cu conferențele didactice intime între învățători, pentru realizare se predă comisiunii pen-tru pregătirea programei, ca în sedința viitoare să prezinte raport detaliat.

Acelaș raportor referă verbal a-supra activității extrașcolare. Se constată, că pe unele locuri învățătorii aranjează teatre populare, concerte, altă activitate n'au prea dezvoltat. Conferența ia act cu îndrumarea, ca învățătorii mână în mână cu preoții să lucreze în scopul realizării problemelor de ordin cultural, cari ating cerințele vieții practice și în afară de școală.

Sedința viitoare se fixează pe 9 Oct. v. la orele 8 a. m.

Sedința a III-a.

9 Oct. v. orele 8 a. m.

Prezenți cei din sedința trecută. Pre-sidentul salută în mijlocul urărilor gene-rale ca oaspe nou venit, pe dl. Dr. Petru Șpan, conf. seminarial.

La ordinea zilei p. 5 din convoca-tor „*Legenda Detunării*”, prelegere prac-tică din limba română, prelegător I. Her-dea. S'ar introduce elevii, prelegătorii des-voaltă înaintea lor prelegerea ce și a pre-gătit-o și în scris. După predare prele-gătorul înșiră motivele, cari au zădărnicit succesul. Materialul prea vast, care a oc-upat pe prelegător în 2 direcții, având a fixa tema ca concept și ortografie, l-a împedecat a obține rezultat durabil și efectiv.

La obiect vorbesc: I. Hașu, care ex-cepționează felul de introducerea elevi-lor în materie și mai ales faptul, că n'a purces destul de intuitiv, de pildă: dela un munte cunoscut.

L. Chirilă, ca metodă află că e bine compusă și bine predată prelegerea, după treptele formale însă, ca executare a su-ferit de mai multe neajunsuri: ținuta învâ-țătorului ceva prea polițială; tonul răstit, întrebările abstracte, lipsite de vraja de-a putea captiva.

Ca limbă: a folosit unii termini dia-lectali. I. Popuța impută, că n'a estras conținutul înainte de predare, v. Pleșa atinge abandonarea părții morale din piesă.

Comisarul află eroarea principală în însuși titlul temei, unde se cuprind 2 u-nități, cari trebuiau independent lucrate. Conferența află, că lecția așa după cum e stabilită, suferă de defectul neclarității și în elevi nici nu poate produce vre-o idee durabilă. Considerând forma de predare, se declară de îndestulătoare.

Se introduc elevii din nou, înaintea căroră învățătorul Gavriil Rancea predă

lecția: Calcularea intereselor lucrată după treptele formale. Foarte nimerit leagă prelegătorul începutul prin istorisirea despre omul, căruiu îi pierd boul în breszda și-i silit a câștiga bani luând împrumut spre a-și cumpăra atul. Meșterul dașcăl al nostru, Dr. Petru Șpan intrerupe firul prelegerii, continuând însuși predarea în mijlocul unui interes deosebit de atrăgător atât din partea elevilor, cât și a învățătorilor.

Demitându-se elevii, conferența constată, că prelegătorul a procedat corect în dezvoltarea temei, de aceea i-a și succes. Conferența află, că succesul desăvârșit îi revine dlui prof. Dr. Șpan, pentru care fapt îi și votează mulțumită protocolară. Comisiunea referență acum în obiectul delegat ei în ședința precedentă. Conform propunerii comisiei, conferența decretă următoarele:

a) Fiecare învățător să se consulte cu colegul său vecin asupra neajunsurilor școlare, căutând în felul acesta a proceda uniform, atât în ce privește metoda, cât și materialul de propus, și altele. Conferențele acestea se numesc conferențe didactice intime și au a se ținea cel puțin odată pe lună. Învățătorii vecini vor asista din când în când reciproc și la prelegerile din școală, ca și în felul acesta să și perfecționeze metoda și să fie spre ajutor unul altuia.

b) Învățătorii din câte 2, 3 comune se vor întruni cam de două ori pe an (în feriile dela sărbătorile mai mari) în conferențe de grupă, când vor dezbate chestiunile școlare și de metodă, obținând cu aceste ocazii și asupra chestiunilor ce privesc activitatea extrașcolară a învățătorilor.

Despre cele pertractate în aceste conferențe se ia protocol, având a se face raport anual care se va înainta comisiei permanente pentru pregătirea raportului asupra stării învățământului din tract, cel mai târziu până în 20 Maiu v., ca pe baza lui și a experiențelor de pe la examene să se facă rapoartele către această conferență.

c) Învățătorii vecini sunt: I. Ocoliuș mic cu Căcova-Jerli; II. Ocoliuș mare cu Runo și Vidolm; III. Lunca cu Poșaga de jos; IV. Săloiu de jos cu Săloiu de sus; V. Sartăș cu Brăzești; VI. Ofenbaia cu Muncoi; VII. Valea Lupșei cu Lupșa, Hădărău și Șasa; VIII. Mogoș Mămaligani, cu M. Miclești; IX. Ponor cu Valea Geogelului. Învățătorii din Bedeleu, Orești și M. Valea Barnei se alătură la vecinătatea care o doresc și unde pot ajunge mai curând.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nenorociții din Banat pe lângă suma din trecut de cor. 22,589.94 au mai intrat următoarele sume: dela Vecerd (Agnita) cor. 9, Bandul-de-câmpie cor. 11.30, Gherô-Oșorheiu 10.90, Sângeorgiul-de-pădure 17.18, Ruja 10, Cârjiți 9, Valea-Geogelului 15.80, Răusadului 36.10, Elisabetopole 14, Ighidșorful-român 5.26, Copșa-mică 4.40, Cărbunari 10, Jacul-român 10, Mogoș-Miclești 14.20, Mucundorf 15.30, Bărzău 10, Nădăștia (Geoagiu) 9.88, Almașul-mare Joseni 6, Murăș-Oarba 4, Găbud 10.36, Archita 7, Valendorf 24.30, Văleni (Cetatea-de-peatră) 9.12, Petea-de-câmpie 12, Măguri (Cluj) 10. La olaltă cor. 22,885.04.

La seminarul „Andreian” s'a ținut ieri, Marți, ședință festivă, aranjată din partea societății de lectură a elevilor dela secțiunea teologică, întru amintirea memoriei marelui Arhieru Andreiu baron de Șaguna. Au luat parte la această sărbătoare de caracter mai mult familiar: I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcaru, vicar arhiepiscopesc, asessorii consistoriali: Șagău, Ivan, Triteanu, protopresbiterii Droș, Dr. Stroia, Căndea, ilustrul domn Dr. Marienescu, membru al „Academiei Române”, Dr. Ghibu, coreferent școlar, Dr. V. Bologa, directorul școlii civile de fete, etc. apoi întregul corp profesoral, în frunte cu P. C. Sa protosinacelul Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul institutului, și elevii toți. Festivitatea a fost deschisă prin un scurt discurs, rostit din partea dlui profesor Dr. Crăciunescu, după care a urmat „Impărate ceresc”, de regretatul N. Popovici, cântat de corul societății, condus de dl profesor T. Popovici, apoi „cuvântul festiv”, bine compus și cu avânt rostit, de elevul Gheorghe Comșa, vicepresidentul societății de lectură. A mai cântat corul

„Iarna” de Porumbescu, iar elevul Șuteu a declamat o poezie, apoi încheierea a făcut-o corul, cu intonarea cântecului „Dorul înstrăinatului” de T. Popovici. A luat în urmă cuvântul I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, și a adresat tinerimei o frumoasă cuvântare, îndemnându-o să imiteze pe marele Șaguna, în fapte și în purtare, și să lupte pentru idealurile lui Șaguna, cari erau înaintarea poporului în cultură și bunăstare. Serbarea, începută la orele 11, a fost terminată la 12 și un sfert, când I. P. S. Sa a părăsit sala între aclamări șgometoase.

„Două scrisori ale unui preot unit”. Sub titlul acesta am publicat în numărul trecut al ziarului nostru, la foiță, un document vechiu, referitor la propaganda ce se făcea pe vremuri în favorul unirii, din partea preoților uniți. Cu toate că în scrisoarea publicată se cuprinde interesant material cu privire la modul de gândire și de judecată al oamenilor de pe atunci, dorim să se știe, că scrisoarea, care ne revocă în memorie vremuri ce ar trebui să fie uitate, vremuri, har Domnului, astăzi schimbate, — nu era destinată publicității, și numai din greșală s'a publicat în ziarul nostru.

Parastas. În bisericile românești din Brașov s'a oficiat de ziua St. Andrei câte un parastas în amintirea marelui mitropolit Andrei. În biserică Sf. Nicolae au servit: admin. prot. I. Hamsea și preoți Saftu, Sfetea și Prișcu. Catehetul Dr. N. Stinghe a vorbit în sala festivă a gimnaziului, fiind de față tinerimea dela școlile noastre brașovene, despre viața și vrednicia nemuritorului arhieru.

Conferențele și seratele „Asociațiunii” în Sibiu. Duminecă, în 18 Decembrie n. a. o. se vor începe în sala festivă a Asociațiunii obișnuitele conferențe și serate artistice. Pentru iarna aceasta s'au anunțat următorii conferențieri: Oct. C. Tăslăuanu: Poeziile lui St. O. Iosif. Dr. N. Bălan: Religione și cultură. Dr. Onisfor Ghibu: O carte pentru popor, Leonard și Gertruda. Dr. Aurel Crăciunescu: Miturile și creațiunea lumii. Vict. Stanciu: Viața în natură. Dr. I. Borcia: Personalitatea lui Ion Popovici-Bănățeanul. Aurel Bratu: Despre iluzii, cu experimente. Pe lângă aceștia au promis că vor ține conferențe domni Dr. I. Lupșă, Ion Agărbiceanu, Alexandru Ciura, Eugen Todoran, N. D. Ciotori și Dr. D. Drăghicescu. Dacă cineva mai dorește să țină vre o conferență, e rugat să se anunțe la biroul Asociațiunii. Se vor aranja și producții muzicale și ceteri, sub conducerea dlui Dr. Tiberiu Brediceanu. Prima conferență se va ținea Duminecă, în 18 Decembrie n. la orele 5 p. m. Va vorbi dl Oct. C. Tăslăuanu despre Poeziile lui St. O. Iosif. Contribuirile de intrare la aceste serate literare artistice vor fi 30 de bani de persoană. La orele 5 după începerea conferenței ușile sălii vor fi închise. Biroul Asociațiunii.

Aviz. Conferențele clubului municipal din 20 l. c. să amână pe ziua de 30 Decembrie st. n. 1910 orele 10 a. m. Sibiu, în 10 Dec. 1910. Dr. Borcia. Dr. Lemény.

Hymen. Dșoara Elena I. Șutu din Sibiu și Victor Varna, notar comunal în Borgo-Prund, fidațați, în 4 Dec. e. o.

Ajutor pentru inundații din Franța. Senatul francez a adoptat creditul de aproape 6 milioane franci, votat de cameră în folosul inundațiilor francezi.

Audițiuni muzicale. La palatul regal, în saloanele reginei Elisaveta, au început de trei ori pe săptămână audițiunile muzicale, la care sunt invitate pe rând toate persoanele marcante din societate. La aceste audițiuni se produc artiștii de seamă, cari trec prin capitală, precum și tinerii debutanți, cari prin meritele lor au atras binevoitoarea atențiune a grațioasei suverane române.

Incendiu la institutul Pasteur. Într-una din nopțile săptămânii trecute s'a aprins sucurala principală a institutului Pasteur în Garches, lângă Paris. În acest institut se pregăteau seruri împotriva turbării și a difteriei. Incendiuul a pricinuit mari stricăciuni.

Din cauza epidemiei de scarlatină, în urma ordinului dat de vicecomite, au fost închise toate școlile primare din Brașov. Prelegerile în aceste școli se vor re-incepe abea după sărbătorile de Crăciun și de anul nou.

Aviz și rugare. Domni preoți și învățători din comitatul Tarda-Arieș, cari au primit dela clubul comitatens român *apelul în chestia unei statistice a procesei române din comitat*, sunt pe calea aceasta rugați, ca în timpul cel mai scurt să-l înapoieze pe adresa unuia dintre subșcrișii secretari ai clubului. Pentru că se apropie anul nou și clubul vrea să se ia de cu vreme dispoziții, ca să aboneze foi românești pentru comune unde nu sunt încă abonate. Din încredințarea comitetului clubului comitatens: Tarda 12 Decembrie 1910. Dr. Valer Moldovan și Dr. George Pătăcean, secretari.

Rugare. Tinerimea română din Sibiu este rugată să participe la probele de jocuri românești, cari se țin în fiecare Joi seara dela ora 8 și jum. în „Restaurantul Brote”. Alte invitații nu se fac. Pentru comitetul aranjator: Dr. Tiberiu Brediceanu.

Revocarea unei excomunicări. Din Petersburg vine știrea că sfântul sinod a însărcinat pe arhiepiscopul Trifon din Moscova, să raporteze amănunțit asupra vizitei lui Tolstoi în mănăstirea dela Optina. Un călugăr adeoc din mănăstirea aceasta a trimis sinodului o scrisoare, în care Tolstoi este zugrăvit ca adevărat creștin. În același înțeles s'a pronunțat și starița mănăstirii Șamardinski. Sinodul voește a revoca excomunicarea, pentru că ținuta bisericii față de răposatul scriitor a produs rea impresie, chiar și în cercurile ordincioșilor Rusiei.

Falsificatori de bani. Se scrie din München, că au fost arestați acolo doi falsificatori de bani, amândoi din Ungaria, unul cu numele Csuri din Nyitra, celalalt cu numele Csotti din Komárom. Au falsificat monete de 5 coroane și de 5 mărci, foarte reușite. Au și un complice, în casa căruiu făceau monetele falsificate, — acest al 3-lea tovarăș încă nu ieste prins.

Patru colinde din Munții-apuseni, paralel armonizate pentru cor mixt și bărbătesc, de Ștefan Ștefa, învățător. Prețul 2 coroane, plus porto postal. Se capătă la autor în Ecska. (Torontál megye).

Dramă familiară. Din Viena se scrie: Soția căpitanului Carol Popp dela batalionul de vânători nr. 17, într-o zi din săptămâna trecută, când bărbatul său lipsea de acasă, și-a împușcat amândoi copiii, o fetiță de patru și una de șase ani, iar după aceea s'a omorât pe sine cu acelaș revolver. Fapta desperată a femeii se crede, că a fost comisă într'un moment de turbare a minții. Înainte de a-și lua viața, doamna Popp își espediasse deacașă servitoarea și a rămas singură cu fetițele. A sosit la moment ajutor medical, — însă era prea târziu.

Al 170-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a plătit ajutorul statutar după repositul membru Ana Simion, fost zilleriță. Acesta este al 170-lea caz de moarte în sânul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Setea și animalele. Se credea în general, că între animale cămila poate răbda setea mai mult decât ori care alt dobitoc. S'a constatat acum, că mai sunt sfară de cămilă și alte animale, care în mod uimitor pot să rabde setea. Astfel în părțile nord-vestice ale statelor unite se găsesse pe șesuri turme de oi, care adesea sunt lipsite de apă patruzeci până la șasezeci de zile. Apa se pare, că poate fi fulocuită de ierburile apătoase ce se găsesse pe aceste șesuri americane.

Un principe decăzut. Un rus, cu numele Spiridonov, care poartă titlul de principe, a fost prins în Craiova, tocmai în clipa când era să facă o spargere în stabilimentul de electricitate al comunei. Principele avea la sine un arsenal întreg de instrumente pentru spargere. A fost dus la răcoare.

Pleşuvia la oamenii blonzi. S'a făcut observarea, că bărbații blonzi devin mai curând pleșuvi, decât cei bruneti. Luorul se explică din faptul, că părul brun este cu mult mai tare decât părul blond. Cercetările făcute au dovedit, că un fir de păr negru poate ține o greutate de 114 grame fără a se rupe. Părul blond cu cât este mai deschis, cu atât este mai slab. Un fir de păr galben se rupe la o greutate de 57 de grame, părul castaniu la 85 de grame, iar cel oacheș la 100 de grame. Tăria părului stă în proporție dreaptă cu puterea de viață a părului; prin aceasta se explică împrăjurarea, că cei blonzi pleșuvesc mai de grabă, decât bărbații bruneti.

Earnă aspră în Rusia. În vreme ce la noi în zilele din urmă am avut un timp primăvăratic, din Rusia vin știri de iarnă bogată în zăpadă și frig. Mai multe trenuri rusești au fost îngropate în masele enorme de nisori; în unele locuri trenurile stau de mai multe zile pe la gările singurate, căci liniile sunt acoperite de zăpadă și năsip adus de vânt. Frigul a ajuns la 35 de grade, mai multe persoane au înghețat.

Jertfele sportului de iarnă. Sportul de earnă a secerat numeroase jertfe în ținuturile dela Bresslau. Până acum opt băeți și cinci fete, dându-se pe ghiață, s'au nenorocit, oăci ghiața s'a rupt și copiii cu toții s'au înecat în apă. Intre cei înecați se găsesse trei băeți, cari alergaseră în ajutorul frăților nenorociți.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărae al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu” au mai dăruit: Aurel Barbu, notar în Lanorâm 2 cor., Gavriil Păstea, paroh (Sărata) și soția sa Rufina n. Nartea 40 bani, Ioan Gergel, învățăcel lăcătuș 50 b., Traian Motora, paroh (Vorța) 20 bani și Maria Bogorin n. Tabrea, în amintirea so-lui său Lazar Bogorin, fost ziler 1 cor.

Convocare.

Pe baza concluziunii comitetului central din 3 Decembrie 1910 și în conformitate cu §-ul 20 din statute convocăm a **XXII-a** adunare generală ordinară a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” în Ploaia pe Duminecă în 25 Decembrie a. a. o. la 11 ore a. m.

Program:

1. Prezentarea raportului general al comitetului central, a rațiunilor pe anul 1909 și proiectul de budget pe 1911.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Discursuri de interes general economic.
4. Verificarea protocolului ședinței. Sibiu, 13 Decembrie 1910.
Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.
Pant. Lucașa prezid. Vic. Tordășianu secretar.

Oficială.

Apropiindu-se sfârșitul anului, atragem luarea aminte a oficiilor și epitropiilor noastre parohiale, ca să înainteze la cassa arhidiecezană taxele sidoxiale restante; asemenea sunt rugați intelectualii noștri, să grăbească a achita cotisațiunea anuală pentru fondul cultural arhidiecezan!

Apel!

Avem onoare a aduce la cunoștința publicului, că însoțirea economică-comercială „Mugurul” în sezonul acesta a luat măsuri pentru a se putea lipsi de agenți generali în afacerile cu altoi de viță; de oarece acești agenți, un rău necesar până acum, căci costau mult și eram siliți a le da proviziuni din ce în ce mai mari, în detrimentul orientelei, fiind siliți a uora în măsura proviziunilor și prețul produselor pepinierelor noastre, pot fi ușor înlocuiți prin inteligenții noștri dela sate, dându-le acestora ocaziune de a face câștig frumos, fără a avea osteneală mare în schimb. Cu acest prilej ne luăm voe a ruga pe toți domni preoți, învățători, comercianți români etc. din ținuturile ce au să fie replantate cu vii altoite, ca să iee înșiși în mână conscrierea de comande pentru procurarea de altoi. Însoțirea plătește fiecăru agent comunal (preot, învățător, comerciant, jude comunal) care anunță comande în massă, după efectuarea în regulă a acestor comande 6% proviziune din valoarea brută a comandelor — în bani, sau la dorință în altoi de vie. Tot aceeaș proviziune o plătim și pentru mijlocirea comandelor de sămânțe pentru sezonul de primăvară 1911. Informațiuni detaiate, precum și lista de prețuri, eventual cărți pentru conscrierea de comande, trimitem la cerere gratis și franco.

„Mugurul”
însoțire economică comercială Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Teatru.

Astăzi, Miercuri, „Sternenhochzeit” comedie. Măne, Joi, operele „Brüderlein fein” și „Wien bei Nacht”.

Nr. 550/1910

[479] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei **Teina** (cl. II). se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele, cu întregirea dela stat, sunt conform datelor din coala B.

Petițiunile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta — pe lângă restricțiunile reglementare — în o **Duminecă** sau **sărbătoare** la biserică spre a cânta și predica respective celebra.

Alba-Julia 17 Noemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopop.

[482]

3-3

Edict de licitație minuendă.

Comitetul parohial gr.-or. din **Porumbacu-superior-răs.** comitetul **Făgărașului**, dă în licitație publică minuendă **Duminecă în 18 Decembrie 1910 st. n.** repararea scaunului de lemn de stejar al clopotelor din turnul bisericii gr.-or.

Licitațiunea se va ținea în edificiul școalei la 2 oare p. m. Prețul strigării 250 cor. Planul și preliminarul aprobat de Preaonor. Consistor arhidiecezan, se poate vedea la oficiul parohial din loc.

Porumbacu-superior-răs. în 2 Decemvrie n.

Vasile Popianoș,
notarul com.

Ioan Lupu,
prezid. com. par.

Nr. 1000/1910.

(486) 3-3

Concurs.

Pe baza rezoluțiunei Veneratului Consistoriu din 12 Octomvrie a. c. Nr. 11769 Bis. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh cl III din **Chezdî Mărtănuș** cu filiile **Ghelința, Hilip și Oșdula**, devenit vacant prin punerea în pensie a parohului neputincios **Nicolau Crisbășan** se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții vor avea a-și trimite cere-rile instruite conform normelor existente subscrisului oficiu protopresbiterial al Treiscaunelor în **Bereczk**, având a se prezenta în vre-o **Duminecă** sau **sărbătoare** cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, spre a cânta predica eventual a celebra în biserică.

Brețcu, 14 Noemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. al tractului Treiscaune în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 1010/1910.

[481] 3-3

Concurs.

La postul vacant de învățător dela școala confesională română gr.-or. din **Veneția superioară** se publică concurs cu termen de 15 zile dela datul publicării.

Salarul fundamental din repartitie 460 cor., 140 cor. arunc după dare 5%, ear 400 cor. dela stat, ce se va esopera cu documentele alesului, cuartir în natură și doi stănjini de lemne (8 m. cub.).

Doritorii de a obține acest post au de a-și înainta rugărilor de concurs în sensul regulamentului în timpul sus arătat subsemnatului oficiu și a se prezenta poporului în vre-o **Duminecă**.

Alesul va avea să conducă tineretul școlar la biserică **Dumineca** și **sărbătore** dând răspunsurile la liturghie precum și la vecernie în presara sărbătorilor și a **Duminecilor**, chiar și în feriile de vară.

Cuincuenalele se vor solvi numai după un serviciu de 5 ani în această stațiune.

Făgăraș în 14 Noemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „**Vatra luminoasă**“ înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Nr.466/1910 protop.

[473] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III a **Curciu** din protopresbiteratul **Mediașului**, conform ordinului Prea veneratului Consistor arhid. din 2 Noemvrie a. c. Nr. 12.319 Bis. se escrie concurs nou cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții vor avea să-și aștearnă petițiunile în termenul indicat, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta înaintea alegătorilor în vre-o **Duminecă** ori **sărbătoare** pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Cel ales este deobligat a solvi anual suma de 40 cor. pentru casa tractului în decurs de 10 ani consecutivi.

Mediaș, 12 Noemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 620/1910.

[487] 3-3

Concurs.

Pentru instituirea unui post de capelan cu dreptul de succesune în parohia de clasa primă **Stupini** protopresbiteratul **Brașovului** se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din venitele stolare sigure fasonate în coala B.

Se notează, că ori ce serviciu în și afară de biserică, capelanul nu poate săvârși fără prealabila încuviințare a parohului local.

Doritorii de a ocupa acest post își vor așterne în termenul sus indicat, subscrisului oficiu protopresbiterial, cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o **Duminecă** sau **sărbătoare** în biserică din **Stupini** cu prealabila încuviințare a subscrisului, spre a cânta respective celebra și cuvânta.

Brașov în 9 Noemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. al Brașovului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Hamsea
adm. prot.

Dr. Petru Șpan:

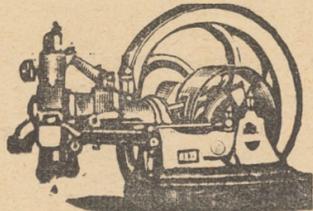
Idei pregătitoare în pedagogie . . . C 3.—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) . . . 1-60
Povești pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) Ed. II „ 2.—
Carte de cetire a II-a . . . —50
Noul Abedar edit. II-a . . . —40
Călăuza noului Abedar . . . —20
Dr. Daniil P. Barciuanu. Vieța și activitatea lui . . . —50
Lecții de psihologie . . . 1-20
„ de didactică . . . 2-40

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.**Fabrica drezdană de motoare**

societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare a Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

Motoare și Locomobile

cu benzin, uleu crud, gaz, petrolu,

precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Noutate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltuieli de mănare:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

Depositar general:

Ignác Gellért & Comp.

Budapest, Teréz körút 41. Telefon 12-91.

Garanție foarte bună. — Condiții de plată favorabile.

(408) 8-26

Nr. 627-1910

[480] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din parohia **Dăne**, împreună cu postul de cantor se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salarul învățătoresc împreună cu acest post este de 1000 cor., și anunit: 200 cor. prin repartitiune pe popor, 400 cor. ajutor din fondul cultural votat prin rezoluțiunea consistorului arhidiecezan din 30 Sept. 1910 Nr. 11240 Școl. și 400 cor. ajutor ce se va cere dela stat, cuartir în edificiul școalei constatător din două chilii și grădină de un 1/4 jugăr în natură sau în locul ei 20 cor.

Petițiunile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul indicat, notând că la alegere vor fi preferiți cei cu cunoștință muzicală, cari vor putea înființa și cor, iar fiindcă alesul va servi totodată și ca cantor, competenții au să se prezenteze în vre-o **Duminecă** sau **sărbătoare** înainte de alege-re la biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări și tipic și a se face cunoscuți poporului.

Fizeș-Sân-Petru, 16/29 Nov. 1910.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Unguraș în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roșca,
protopop.

Vite de vie

foarte frumoase și mari!

Fiecare cultivător de vie, care are lipsă de viță frumoasă, mare și curată, să le privească pe acelea deja acuma în școalele de vierit și să-și acopere trebuințele de școală de unde cu prețul cel mai eștin capătă cea mai bună plantă. Spre privirea locului meu de școală de vierit, afară din esle frumos, cu peste 1/2 milion vite de vie în cele mai deosebite sorte de struguri de vin și de masă, înviță respectuos proprietarul a ceeaia,

Simon Nemenz,

posesorul primei școale de vierit din Reichesdorf Nr. 121 posta Riomfalva.

Cataloge la cerere gratuit și franco!

(360) 20—

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Octoihul-mare

cu litere cirile.

Prețul cor. 25.—.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [94] 51-52

Telefon 172.